

Çocuk Merkezli Çatışma Çözme: Aile İçi Uyumun Anahtarı

Çatışmayı Anlamak

Her aile, zaman zaman çatışmalarla karşılaşır ve bu durumlar özellikle çocuklar üzerinde derin etkiler yaratabilir.

Yavuzer (2000), kişilerin birbirlerinin ihtiyaçlarına saygı göstermek yerine müdahalede bulunmaları veya ortak değerler etrafında birleşmemeleri durumunda ortaya çıkan anlaşmazlık, kavga ve uzlaşmazlıkları çatışma olarak nitelendirir.

Çatışmanın Temelleri

Çatışma, farklı görüş ve ihtiyaçların çarpıştığı bir süreçtir ve çocuklar bu süreci ebeveynlerinden öğrenirler. Çocuklar, ebeveynlerinin çatışma çözme yöntemlerini model alarak kendi ilişkilerinde benzer yaklaşımları kullanma eğilimindedirler.

Aile İçi Çatışmanın Nedenleri

Çoğu aile içi çatışma, iletişim eksiklikleri ve yanlış anlamalardan kaynaklanır. Farklı ebeveynlik stilleri ve beklentiler de çatışmalara yol açabilir. Bu durumlar, aile üyeleri arasında stres ve anlaşmazlıklara neden olur.

Çatışma Çözme Senaryoları

1-Kaplumbağa (Geri çekilme, Kaçınma)

- Sorunları çözmezler ve çatışmadan kaçınırlar.
- Bundan dolayı çaresizlik duygusu yaşarlar.
- İki taraf da kaybedebilir veya biri kazanır.

Çatışma Çözme Senaryoları

2- Oyuncak Ayı (Razı olmak, uyma)

- Başkalarının çıkarları ön planda olup kendi haklarından vazgeçer.
- İlişki çok önemli, amaç önemsizdir.
- "Amaçlarımdan vazgeçiyorum yeter ki beni sev"

Çatışma Çözme Senaryoları

3-Köpekbalığı (Yenmek, rekabete girme)

- Kendi çözüm önerisi kabul edilsin diye çatıştığı kişiyi zorlar, güç kullanır.
- Amaçları önemli, ilişkileri önemsizdir.

Çatışma Çözme Senaryoları

4- Tilki (Uzlaşmak)

- Kendi çıkarlarının belli bir bölümünden vazgeçerek ve karşı tarafında çıkarlarının belli bir bölümünden vazgeçmek hususunda iknada bulunarak, karşılıklı tarafların da uzlaşarak kazanacağı ortak çözüm yolu içindedirler (Johnson ve Johnson, 1991).
- Kazan- kazan yaklaşımını benimserler.

Çatışma Çözme Senaryoları

5-Baykuş (İş birliği yapma)

- Bu kişiler her iki tarafın gereksinimlerini karşılayabilmenin ve amaçlarına ulaşmalarının yollarını ararlar. Bu kişiler çatışmayı, ilişkileri geliştirmekte olan araç olarak görürler. Kazan- kazan yaklaşımı vardır (Johnson ve Johnson, 1991).
- Hem girişkenlik hem iş birliği var.
- Çatışmalar çözülmesi gereken sorunlardır.

Uygulamalı Çatışma Çözme

Senaryo 1: Oyuncak Paylaşımı

Durum: İki kardeş, aynı oyuncakla oynamak istiyor ve bu durum tartışmaya yol açıyor.

Çözüm Stratejisi:

- Etkili İletişim: Ebeveyn, her iki çocuğun da duygularını dinleyerek ve onları ifade etmelerine yardımcı olarak başlar.
- Empati Geliştirme: Ebeveyn, çocuklara birbirlerinin duygularını anlamaları için sorular sorar.
- Yaratıcı Çözüm: Ebeveyn, sırayla paylaşma veya birlikte oynayabilecekleri bir oyun önerir.

Senaryo 2: Ödev Zamanı

Durum: Çocuk, ödev yapmak istemiyor ve bu durum ebeveynle tartışmaya sebep oluyor.

Çözüm Stratejisi:

- Etkili İletişim: Ebeveyn, çocuğun neden ödev yapmak istemediğini anlamaya çalışır ve duygularını ifade etmesine olanak tanır.
- Empati Geliştirme: Ebeveyn, çocuğun bakış açısını anlamaya çalışır ve ödevin önemini anlatır.
- Uygulamalı Yaklaşım: Ebeveyn ve çocuk, ödev yapmayı daha eğlenceli hale getirecek stratejiler üzerinde birlikte çalışır (örneğin, ödev için belirli bir zaman ayarlamak).

Senaryo 3: Akşam Yemeği Seçimi

Durum: Aile üyeleri, akşam yemeğinde ne yemek istedikleri konusunda anlaşamıyorlar.

Çözüm Stratejisi:

- Aile Toplantısı: Ebeveyn, aile toplantısı düzenleyerek herkesin fikrini dinler.
- Karar Alma Süreci: Herkesin tercihlerini dikkate alarak, ortak bir karara varmaya çalışılır.
- Yaratıcı Çözüm: Ebeveyn, haftanın farklı günlerinde herkesin sevdiği yemeklerin yapılmasını önerir.

Senaryo 4: Ev İşleri

Durum: Çocuk, ev işlerine yardım etmek istemiyor.

Çözüm Stratejisi:

- Etkili İletişim: Ebeveyn, çocuğun neden yardım etmek istemediğini anlamaya çalışır.
- Empati Geliştirme: Çocuğun görüşlerini ve hislerini dinler.
- Yaratıcı Çözüm: Ebeveyn, ev işlerini daha eğlenceli hale getirecek oyunlar veya yarışmalar önerir.